

Χρήμα

Διδακτικοί στόχοι

- Κατανόηση της **λειτουργίας** του χρήματος.
- Αναφορά των **ιδιοτήτων** του.
- Αναφορά στα **είδη** του χρήματος.
- Κατανόηση της λειτουργίας του **τραπεζικού συστήματος** σε μια οικονομία.

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Οι λειτουργίες του χρήματος

- **Μέσο ανταλλαγής.**
- **Μονάδα αποτίμησης.**
- **Μέσο διατήρησης της αξίας.**
- **Μέσο πληρωμών.**

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Οι λειτουργίες του χρήματος- Μέσο ανταλλαγής

Η λειτουργία του χρήματος ως μέσο ανταλλαγής επιτρέπει στους ανθρώπους να πουλούν την εργασία τους για χρήμα. Στη συνέχεια χρησιμοποιούν το χρήμα για να αγοράσουν αγαθά και υπηρεσίες.

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Οι λειτουργίες του χρήματος - Μονάδα αποτίμησης

Κάθε προϊόν ή υπηρεσία μετρείται σε μονάδες χρήματος. Άρα, μπορούμε να συγκρίνουμε τα αγαθά με βάση την αξία τους.

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Οι λειτουργίες του χρήματος - Μέσο διατήρησης της αξίας

- Το χρήμα μπορεί να αποταμιευτεί ή να διατηρηθεί και να ανταλλάξει σε κάποια μελλοντική στιγμή με αγαθά και υπηρεσίες.
- Υπάρχει διατήρηση **μελλοντικής αξίας**.
- Ανασταλτικός παράγοντας στη διατήρηση της μελλοντικής αξίας είναι ο πληθωρισμός

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Οι λειτουργίες του χρήματος – Μέσο πληρωμών

Το χρήμα λειτουργεί ως μέσο μελλοντικών πληρωμών για διακανονισμούς που θα συμβούν στο μέλλον.

Οι δανειστές και οι δανειζόμενοι προσπαθούν να προβλέψουν τον πληθωρισμό μέσω του επιτοκίου που χρεώνεται και εισπράττεται στα κεφάλαια τους.

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Οι ιδιότητες του χρήματος

- Αποδοχή.
- Ανθεκτικότητα.
- Δυνατότητα μεταφοράς.
- Διαιρετότητα.
- Ομοιογένεια.

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Οι ιδιότητες του χρήματος - Αποδοχή

Όσοι χρησιμοποιούν το χρήμα είναι βέβαιοι ότι οι υπόλοιποι το αποδέχονται και θα το χρησιμοποιήσουν με τον ίδιο τρόπο.

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Οι ιδιότητες του χρήματος - Ανθεκτικότητα

Το αγαθό που χρησιμοποιείται ως χρήμα έχει εσωτερική αξία η οποία πρέπει να διατηρείται με το πέρασμα του χρόνου.

Στις μέρες μας η αξία του χρήματος πηγάζει από αυτό που αντιπροσωπεύει και όχι από την εσωτερική του αξία.

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Οι ιδιότητες του χρήματος - Διαιρετότητα

- Υπάρχει η ανάγκη διαίρεσης του χρήματος σε μικρές μονάδες.
- Η κάθε μια από αυτές πρέπει να διατηρεί το μερίδιο της από την αρχική αξία του χρήματος.
- Όταν το αγαθό που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί ως χρήμα δεν έχει καμία εσωτερική αξία, μπορεί να διαιρεθεί σε αυθαίρετες μικρές μονάδες. Οι οποίες διατηρούν το μερίδιο της αξίας της.

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Οι ιδιότητες του χρήματος - Ομοιογένεια

- Η ομοιογένεια αναφέρεται στην αξία που φέρει κάθε μονάδα χρήματος και όχι στη μορφή ή το σχήμα του νομίσματος.
- Αν το αγαθό που χρησιμοποιείται ως χρήμα δεν είναι ομοιογενές, θα εμφανιστούν διαφορές στο απόθεμα.

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Χρήμα και Ρευστότητα

- Η έννοια της ρευστότητας συνδέεται με τη λειτουργία του χρήματος ως **μέσο ανταλλαγής**.
- Δείχνει πόσο γρήγορα μπορεί να μετατραπεί ένα περιουσιακό στοιχείο σε μετρητά.
- Τα μετρητά είναι απόλυτα ρευστά και χρησιμοποιούνται **άμεσα** για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών.

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Χρήμα και Ρευστότητα

- Ένα περιουσιακό στοιχείο που μπορεί να μετατραπεί γρήγορα σε μετρητά, χωρίς απώλεια κεφαλαίου ή τόκου, είναι **ρευστό περιουσιακό στοιχείο**.
- Χρηματοοικονομικά προϊόντα με διαφορετική ρευστότητα είναι οι **λογαριασμοί όψεως**, οι **λογαριασμοί προθεσμιακής κατάθεσης**, τα **γραμμάτια δημοσίου**, τα **κρατικά ομόλογα σταθερού επιτοκίου**, τα **πιστοποιητικά κατάθεσης**.

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Χρήμα και Ρευστότητα

- **λογαριασμοί μετρητών και όψεως**-τέλεια ρευστότητα
- **Λογαριασμοί προθεσμιακής κατάθεσης**- μεγάλη ρευστότητα
- **τα γραμμάτια δημοσίου**- 63,91,182 ημέρες
- **τα κρατικά ομόλογα σταθερού επιτοκίου**- 5 έτη, 20 έτη,
- **τα πιστοποιητικά κατάθεσης**- 28ημ, 5 έτη

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Χρήμα και Ρευστότητα

Λογαριασμοί μετρητών και όψεως

- Τέλεια ρευστότητα.
- Εκφράζουν την αγοραστική δύναμη ή συνολική ζήτηση.
- Περιλαμβάνονται στη προσφορά χρήματος.
- Χρήση επιταγών.
- Η επιταγή δεν είναι χρήμα. Είναι ένα έγγραφο που εξυπηρετεί τη μεταφορά χρήματος

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Χρήμα και Ρευστότητα

Λογαριασμοί προθεσμιακών καταθέσεων

- Αντιπροσωπεύουν σχεδόν άμεση αγοραστική δύναμη.

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Ο ορισμός της προσφοράς χρήματος

1) Η στενή έννοια του χρήματος

Αναφέρεται σε περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως **άμεση** αγοραστική δύναμη. Αυτό το χρήμα χρησιμοποιείται ως **μέσο ανταλλαγής**. Αφορά τα **χαρτονομίσματα**, τα **κέρματα** που κυκλοφορούν, τα **λειτουργικά διαθέσιμα** των τραπεζών, τα διαθέσιμα του **ιδιωτικού τομέα**

2) Η ευρεία έννοια του χρήματος

Περιλαμβάνει ότι και η στενή έννοια καθώς και τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως μέτρο της διατήρησης της αξίας. Αυτά είναι οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα και σε συνάλλαγμα και οι καταθέσεις του δημόσιου τομέα στις εμπορικές τράπεζες.

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης ΣΔΟ

Η ποσοτική θεωρία του χρήματος (Fisher)

$$MV=PT$$

M: ποσότητα χρήματος σε κυκλοφορία

V: ταχύτητα κυκλοφορίας.

P: μέση τιμή συναλλαγών.

T: αριθμός πραγματοποιηθέντων συναλλαγών.

V=σταθερό

T= σταθερό

M= από την κεντρική τράπεζα

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης ΣΔΟ

Η ποσοτική θεωρία του χρήματος (Fisher)

Υποθέσεις Fisher

- Η οικονομία σε επίπεδο πλήρους απασχόλησης.
- Η ζήτηση χρήματος είναι μόνο για συναλλαγές.

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Αναδιατύπωση της ποσοτική θεωρία του χρήματος (Friedman) - Μονεταριστές

- Το χρήμα είναι ένας τρόπος **κατοχής πλούτου**.
- Το χρήμα είναι ρευστό για **άμεση συναλλαγή**.
- Η πραγματική ζήτηση χρήματος είναι η ζήτηση του χρήματος / μέσο επίπεδο τιμών.
- Η πραγματική ζήτηση εξαρτάται από

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Αναδιτύπωση της ποσοτική θεωρία του χρήματος (Friedman) - Μονεταριστές

Η πραγματική ζήτηση εξαρτάται από:

- Αναλογικά από το συνολικό πλούτου του ατόμου.
- Αντιστρόφως ανάλογα από τα επιτόκια.
- Αντιστρόφως ανάλογα με τον πληθωρισμό.
- Ανάλογα με τον «**ανθρώπινο πλούτο**» (πνευματικά αγαθά του ατόμου)
- Ανάλογα με τον τρόπο ζωής και τις προσωπικές προτιμήσεις του ατόμου.
- Το «**μόνιμο εισόδημα**» είναι η παρούσα αξία όλων των παρελθόντων, παρόντων και μελλοντικών εισοδημάτων από όλες τις πηγές.
- **Η ΖΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΣΥΝΔΕΕΤΑΙ ΑΜΕΣΑ ΜΕ ΤΟ ΜΟΝΙΜΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ, ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ.**

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Τράπεζες

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Τράπεζες

- Ο ρόλος των τραπεζών είναι **διαμεσολαβητικός**. Συγκεντρώνουν αποταμιεύσεις από τις πλεονασματικές μονάδες (καταναλωτές) και τις κατανέμουν στις ελλειμματικές μονάδες (επιχειρήσεις).
- Ανάλογα με τον τρόπο λειτουργίας τους διακρίνονται σε **επενδυτικές** τράπεζες, σε **εμπορικές** τράπεζες και σε τράπεζες **αποταμιεύσεων**.

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Ο ρόλος των τραπεζών

- Είναι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών.
- Αγοράζουν και πουλούν απαιτήσεις με ποικίλα χαρακτηριστικά.
- Επιτυγχάνουν οικονομίες κλίμακας στη παραγωγή και στο κόστος των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης

Οι βασικές λειτουργίες των τραπεζών

- Παράγουν ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων με διάφορες κλίμακες ονομαστικών αξιών.
- Συλλέγουν πόρους βραχυπρόθεσμης λήξης και τους μετατρέπουν σε μακροπρόθεσμους.
- Αναλαμβάνουν χρηματοπιστωτικούς κινδύνους.
- Παρέχουν διαφοροποιημένα χαρτοφυλάκια.
- Προσφέρουν απαιτήσεις εύκολα ρευστοποιήσιμες.

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Εμπορικές Τράπεζες

- Είναι οι μεγαλύτεροι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί.
- Χαρακτηρίζονται από διαφοροποίηση στα κεφάλαια που διαθέτουν και στις υποχρεώσεις που εκδίδουν.
- Οι υποχρεώσεις τους είναι οι λογαριασμοί όψεως και προθεσμίας, τα διαπραγματεύσιμα πιστοποιητικά καταθέσεων.
- Οι απαιτήσεις τους είναι τα δάνεια που χορηγούν.

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Εμπορικές Τράπεζες

- Παρέχουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.
- Πραγματοποιούν αντασφάλιση σε ορισμένες μορφές χρεογράφων.
- Αναλαμβάνουν ασφάλειες ζωής.
- Λειτουργούν ως επιχειρήσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης.
- Υπόκεινται σε έλεγχο νομισματικών αρχών.

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Εμπορικές Τράπεζες

- Παίζουν σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής και στη σταθερότητα του πιστωτικού συστήματος.
- Αποτελούν το κύριο φορέα αγορών χρήματος και κεφαλαίου.

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Το Χρηματιστήριο

Μαρία Μελιδωνιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Το Χρηματιστήριο

- Είναι δευτερογενής αγορά κεφαλαίων.
- Οι τίτλοι που διαπραγματεύονται ενέχουν κινδύνους οι οποίοι ποικίλουν ανάλογα με το είδος τους.
- Οι τίτλοι διαφοροποιούνται και ως προς τη λήξη τους και ως προς τη διαπραγμάτευση τους.
- Οι πόροι που συγκεντρώνονται στο χρηματιστήριο επενδύονται σε παραγωγικά κεφάλαια (**κεφαλαιαγορά**).

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Το Χρηματιστήριο

- Οι τίτλοι που διαπραγματεύονται είναι οι μετοχές και τα παράγωγα.
- Η **μετοχή** αντιπροσωπεύει ιδιοκτησιακή απαίτηση στα κεφάλαια της επιχείρησης.
- Η **ομολογία** αντιπροσωπεύει απαίτηση στα στοιχεία του ενεργητικού της επιχείρησης.
- Τα **παράγωγα** είναι συμβόλαια που βασίζονται στην αγορά των μετοχών.

Μαρία Μελιδονιώτη, Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΣΔΟ

Το Χρηματιστήριο – Τα παράγωγα

- Τα παράγωγα δημιουργήθηκαν για να χρησιμοποιηθούν σε επενδύσεις, στη διαχείριση κινδύνου και στη κερδοσκοπία.
- Διακρίνονται σε **Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης** και σε Χρηματοοικονομικά **Δικαιώματα**.
- Πρόκειται για χρηματοπιστωτικά προϊόντα υψηλού κινδύνου.